

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ 1848

ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Π ρ ο λ ε τ ά ρ ι ο ι ὅ λ ω ν τ ῶ ν χ ω ρ ῶ ν ἔ ν ω θ ῆ τ ε .

1. Ὁλόκληρη ἡ Γερμανία ἀνακηρύχνεται σὲ ἐνιαία καὶ ἀδιαίρετη Δημοκρατία.

2. Κάθε Γερμανὸς ποὺ ἔκλεισε τὰ 21 του χρόνια ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγη καὶ νὰ ἐκλέγεται, φτάνει νὰ μὴν ἔχη καταδικαστῆ ἀπὸ πολιτικὸ δικαστήριον.

3. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ παίρνουν ἀποζημίωση γιὰ νὰ μποροῦν κι οἱ ἐργάτες νὰ συνεδριάζουν στὴ Βουλὴ τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ.

4. Γενικὸς ἐξοπλισμὸς τοῦ λαοῦ. Οἱ μελλοντικοὶ στρατοὶ θὰ εἶναι στρατοὶ τῆς ἐργασιᾶς κι ἔτσι ὁ στρατὸς δὲ θὰ καταναλίσκη μόνον, ὅπως γίνεται σήμερα, ἀλλὰ θὰ παράγη πιὸ πολλὰ ἀπ' ὅσα χρειάζεται γιὰ τὴ ζήση του. Αὐτὸ ἐξ ἄλλων εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ μέσα γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς Ἑργασίας.

5. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται δωρεάν.

6. Ὅλα τὰ φεουδαρχικὰ βάρη, οἱ φόροι, τὰ βαριά δροσίματα στοὺς τσιφλικάδες, τὰ δέκατα κ.λ.π. ποὺ βάραιναν τὴν Ἀγροτιὰ ὡς τὰ σήμερα, θὰ καταργηθοῦν χωρὶς καμμιά ἀποζημίωση (στοὺς φεουδάρχες).

7. Τὰ χτήματα ποὺ ἔχουν οἱ ἡγεμόνες καὶ τὰ ἄλλα ποὺ κατέχουν οἱ τσιφλικάδες, ὅλα τὰ μεταλλεῖα, τὰ ὄρυχεῖα κ.τ.λ. περναῦνε στὴν κυριότητα τοῦ Κράτους (κρατικοποίηση). Πάνω σὲ

τούτες τις γαῖες θὰ ἐφαρμοστῆ ἡ μεγάλη καλλιέργεια μὲ ὄλα τὰ συγχρονισμένα μέσα τῆς Ἐπιστήμης γιὰ ὄφελος τοῦ συνόλου.

8. Οἱ ὑποθήκες πάνω στὰ χτήματα τῶν χωρικῶν θὰ κηρυχτοῦν κρατικὴ ἰδιοκτησία. Οἱ τόκοι γιὰ τούτες τις ὑποθήκες θὰ πληρώνονται ἀπ' τοὺς χωρικοὺς στὸ Κράτος.

9. Στὰ μέρη ὅπου συνηθίζεται τὸ πάχτωμα, ἡ γαιοπρόσδος ἢ τὰ παχτωτικά θὰ πληρώνονται στὸ Κράτος σὰ φόροι.

Ἔλα τούτα τὰ μέτρα, ποὺ ἀναφέρονται στὰ ἀρθρα 6, 7, 8 καὶ 9, θὰ ἐφαρμοστοῦν γιὰ νὰ ἐλαττωθοῦνε τὰ δημόσια καὶ τ' ἄλλα βάρη τῶν χωρικῶν καὶ τῶν μικροπαχτωτῶν, χωρὶς ὅμως νὰ λιγοστεύουν τὰ μέσα ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ πληρώνονται οἱ κρατικὲς δαπάνες καὶ χωρὶς νὰ βάλουν σὲ κίνδυνο τὴν παραγωγή.

Ὁ καθαυτὸ γαιοχτήμονας (τσιφλικάς), ποὺ δὲν εἶναι οὔτε χωρικὸς οὔτε παχτωτής, δὲν ἔχει κανένα μερδικὸ στὴν παραγωγή. Ἔτσι ἡ κατανάλωσή του εἶναι ἀπλή κατάχρηση.

10. Στὴ θέση ὄλων τῶν ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν θὰ μπῆ μιὰ κρατικὴ Τράπεζα, ποὺ ἡ ἀξία τοῦ χαρτονομίσματός της θὰ ὀρίζεται ἀπ' τὸ νόμο. Τὸ μέτρο τοῦτο διευκολύνει τὸ διακανονισμὸ τῆς πίστεως πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ καὶ ὑποσκάπτει ἔτσι τὴν κυριαρχία τῶν μεγάλων παραδούχων. Ἀντικατασταίνοντας σιγὰ σιγὰ τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι μὲ τὸ χαρτονόμισμα, κάνει πιὸ φτηνὸ τὸ ἀπαραίτητο μέσο τῆς ἀστικῆς συναλλαγῆς, τὸ καθολικὸ ἀνταλλαχτικὸ μέσο, κι ἐπιτρέπει νὰ χρησιμοποιηθῆ τὸ χρυσάφι καὶ τὸ ἀσήμι στὶς ἐξωτερικὲς σχέσεις. Τὸ μέτρο τοῦτο εἶναι τὸ κάτω τῆς γραφῆς ἀναγκαῖο, γιὰ νὰ καθηλώσῃ τὰ συμφέροντα τῆς συντηρητικῆς βουρζουαζίας εἰς τὴν Ἐπανάσταση.

11. Ἔλα τὰ μεταφορικὰ μέσα : σιδηρόδρομοι, βαπόρια, κανάλια, δρόμοι, κλπ. τὰ παίρνει τὸ Κράτος στὰ χέρια του. Θὰ γίνουν κρατικὴ ἰδιοκτησία καὶ θὰ μποῦν στὴ διάθεση τῆς φτωχολογιᾶς δωρεάν.

12. Στὸ μισθολόγιο ὄλων τῶν κρατικῶν ὑπαλλήλων δὲν χωρεῖ καμμιά διάκριση, ἔχτος ἀπὸ τοὺς οἰκογενειάρχες ὑπαλλήλους, κείνους δηλαδή ποὺ ἔχουν πιὸ πολλές ἀνάγκες. Αὐτοὶ θὰ παίρνουν μιστὸ μεγαλύτερο ἀπ' τοὺς ἄλλους.

13. Πλείριος χωρισμός τῆς Ἐκκλησίας ἀπ' τὸ Κράτος. Οἱ κληρικοὶ ὅλων τῶν δογμάτων θὰ πληρώνονται μονάχα ἀπ' τὴς Κοινοτήτες πού θεληματικά θὰ ἰδρυθοῦν (ἀπὸ τοὺς πιστούς):

14. Περιορισμός τοῦ κληρονομικοῦ δικαιώματος.

15. Ἐφαρμογὴ βαριᾶς προοδευτικῆς φορολογίας καὶ κατάργηση τῶν φόρων τῆς κατανάλωσης.

16. Ἰδρυση ἐθνικῶν ἐργαστηρίων. Τὸ κράτος ἐξασφαλίζει τὴν ὑπαρξὴ σ' ὅλους τοὺς ἐργάτες καὶ φροντίζει (γιὰ τὴ συντήρηση) ἐκείνων πού εἶναι ἀνίκανοι γιὰ ἔργα.

17. Καθολικὴ ἐκπαίδευση δωρεάν.

Γιὰ τὸ συμφέρο τοῦ γερμανικοῦ προλεταριάτου, τῶν μικροαστῶν καὶ μικροχωρικῶν, εἶναι ἀνάγκη νὰ δουλέψουμε μ' ὅλα μας τὰ δυνατὰ γιὰ τὴν ἐπιβολὴ τῶν μέτρων πού ἀναφέραμε πρὶν.

Γιατὶ μονάχα μὲ τὴν πραγματοποίησή τους θὰ μπορέσουν τὰ ἑκατομμύρια, πού μέσα στὴ Γερμανία ὡς τὰ τώρα στάθηκαν οἱ σκλάβοι τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν λίγων καὶ πού οἱ λίγοι τοῦτοι θὰ προσπαθήσουν καὶ στὸ μέλλον νὰ τοὺς κρατήσουν ὑπόδουλους, ν' ἀποκτήσουν τὸ δίκαιό τους καὶ τὴ δύναμη πού τοὺς ἀξίζει σὰ δημιουργοὺς τοῦ πλούτου ὁλόκληρου.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

*Καρλ Μάρξ, Καρλ Σάππερ, Χ. Μπάουερ,
Φριντε. Ἐγγκελς, Γ. Μόλλ, Β. Βόλφ*

Τὸ 1ο ἄρθρο τοῦ Καταστατικοῦ τῆς Ἐνωσης τῶν Κομμουνιστῶν (1847)

Ἄρθρο 1ο. Σκοπὸς τῆς Ἐνωσης (Λίγκας) τῶν Κομμουνιστῶν εἶναι ἡ ἀνατροπὴ τῆς ἀστικῆς τάξης, ἡ κυριαρχία τοῦ προλεταριάτου, ἡ κατάργηση τῆς παλιᾶς ἀστικῆς κοινωνίας πού βασίζεται πάνω στὶς ταξικὲς ἀντιθέσεις καὶ ἡ ἰδρυση μιᾶς νέας κοινωνίας, χωρὶς τάξεις καὶ δίχως ἀτομικὴ ἰδιοκτησία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Βάϊτλινγκ (Weitling). Γερμανός ράφτης που έπαιξε σπουδαίο ρόλο στην εργατική—κομμουνιστική κίνηση στην προμαρξική εποχή. Γεννήθηκε στο 1808 και πέθανε στα 1861. Ή δράση του σημειώθηκε κυρίως στα χρόνια 1837—1844. Ο κομμουνισμός του Βάϊτλινγκ άντανακλώντας τις καθυστερημένες οικονομικοπολιτικές συνθήκες της τοτινής Γερμανίας ήταν ένα κράμα επαναστατικού - συνωμοτικού κομμουνισμού του Μπλαγκί και ειρηνικού γαλλικού ουτοπισμού. Είχε δηλαδή και στοιχεία ευαγγελικής ουτοπίας και προλεταριακού επαναστατισμού. Ο Βάϊτλινγκ ήταν και δημαγωγός και συγγραφέας προπαγανδιστής σπουδαίος, θεωρητικός του ιδιότυπου κομμουνισμού και οργανωτής του προλεταριάτου. Έδρασε στο Παρίσι, στην Έλβετία, στο Λονδίνο και στη Γερμανία. Στάθηκε καθοδηγήτης και στέλεχος με βαρύνουσα γνώμη της «Ένωσης των Δικαίων». Το βιβλίο που τον έκανε γνωστό και που το έγραψε με έντολή της «Ένωσης των Δικαίων» έχει τον τίτλο: «Η ανθρωπότητα όπως είναι και όπως έπρεπε να είναι». Το βιβλίο αυτό διαβάστηκε πολύ και τράβηξε πολλούς στην Ένωση. Ο γερμανός αυτός κομμουνιστής όπως και άλλοι του καιρού του και πιο ύστερα υπόφερε πολλά από τις αστυνομικές διώξεις, ωστόσο κράτησε το θάρρος του, μόνο που η συγγραφική του επιτυχία τον έκανε να πιστέψη πως είναι ο νέος Μεσίας του προλεταριάτου. Τα τελευταία του χρόνια τα πέρασε στην Αμερική ζώντας μια εξαθλιωμένη ζωή. Ο δυνατός αυτός ηγέτης δεν βρήκε καμιά χαρά στα γεράματά του, πέθανε άγνοημένος και βασανισμένος.

Βόλφ (Γουλιέλμος). Γερμανός επαναστάτης (1809 – 1864). Έμεινε στις Βρυξέλλες ως πρόσφυγας. Έγινε φίλος στενός του Μάρξ. Στην Έπανάσταση του 1848 (της Γερμανίας) βγήκε βουλευτής στη βουλή της Φρανκφούρτης (1848). Ο Μάρξ τον αγάπησε πολύ και αφιέρωσε στη μνήμη του το Κεφάλαιο.

Γκατσίνια. Ήταν κοντά στην τότε Πετρούπολη (σημερα Λενινούπολη), μία τοποθεσία που έμενε ή αυτοκρατορική Τσαρική οίκογένεια στα χρόνια του Μανιφέστου.

Γκιζώ (Φρανσουά). Γάλλος ιστορικός και πολιτικός (1787-1874). Από τα 1840 ως τα 1848 διεύθυνε την πολιτική της Γαλλίας. Ήταν συντηρητικός και αντιδραστικός.

Γκριούν (Grün) (Κάρολος). Γερμανός σοσιαλιστής (1813-1837). Έγραψε το βιβλίο με τον τίτλο: «*Η κοινωνική κίνηση στη Γαλλία και το Βέλγιο*». Αντιπροσώπευε στη Γερμανία τις τάσεις του «φιλοσοφικού» σοσιαλισμού.

Δαρβίνος (Darvin Charles). Άγγλος φυσιοδίφης (1809-1882). Ένας από τους μεγαλύτερους φυσιοδίφες του κόσμου. Πρωτοέγινε γνωστός με το ταξίδι που έκανε (1832 - 1837) μέσο του αγγλικού πλοίου Beagle για επιστημονικές μελέτες επάνω στο ζήτημα της ζωής και των σπουδαιότερων φυσικών φαινομένων. Το σπουδαιότερο και κλασσικό στο είδος του βιβλίο του Δαρβίνου, αποτέλεσα μεγάλων μελετών, είναι το γνωστό με τον τίτλο: «*Η γένεση των ειδών*». Το σύγγραμμα αυτό έσημείωσε το σημαντικώτερο σταθμό στην ιστορία των φυσικών επιστημών στα νεώτερα χρόνια. Βάση της θεωρίας του Δαρβίνου που απέτελεσε ολόκληρο σύστημα (δαρβινισμός) είναι πως τόσο στο ζωϊκό κόσμο όσο και στο φυτικό γίνεται μια αδιάκοπη πάλη μεταξύ των ειδών για την επικράτηση στον άγωνα της ζωής και πως στον άγωνα αυτόν γίνεται επιλογή, δηλαδή επικρατούν οι ισχυρότεροι οργανισμοί που είνε

καλύτερα προσαρμοσμένοι στο περιβάλλον τους. Πριν από το Δαρβίνο ο Γάλλος επίσης μεγάλος φυσιοδίφης Λαμάρκ πλησίασε με τις μελέτες του παρά πολύ στη δαρβινική θεωρία όπως αναπτύχθηκε και συστηματοποιήθηκε αργότερα από τον ίδιο το Δαρβίνο.

Διαφωτισμός (Aufklärung). Αυτό το όνομα έχει η πνευματική κίνηση στο 18ο αιώνα και κυρίως στα πρώτα εξήντα χρόνια του 17ου. Η κίνηση αυτή που έδωσε ένα μεγάλο σκούντημα στη φιλοσοφία, άρχισε από την Αγγλία και απ' εκεί πέρασε στη Γαλλία και Γερμανία. Ο Διαφωτισμός υποστήριζε ότι το λογικό είναι το πᾶν και ότι πάνω σ' αυτό πρέπει να στηριχθεί και να διαμορφωθεί η ανθρώπινη ζωή. Γι' αυτό ο άνθρωπος πρέπει να αναθεωρήσει όλες τις παραδομένες αξίες και να τις βάλει κάτω απ' την κριτική του λογικού.

Στην Αγγλία οι σπουδαιότεροι αντιπρόσωποι του Διαφωτισμού είναι οι Locke, Hume, Newton, Hartley, Torand, Collins κ. ά. Στη Γαλλία οι Lamettrie, Holbach, Diderot, Condillac, Helvetius, Voltaire, D'Alembert, Montesquieu κλπ. Στη Γερμανία οι Christian Wolf, Lessing, Mendelsson, Φρειδερίκος ο Μέγας κλπ. Ο Διαφωτισμός είναι κατ' έσοχην φιλοσοφία της άστικής τάξης στα χρόνια που ανέβαινε και βρίσκονταν στο κατώφλι της πολιτικής εξουσίας.

Διεθνής Εργατική Ένωση (Πρώτη Διεθνής). Ίδούθηκε στο Λονδίνο στις 28 του Σεπτεμβρίου 1864 και διαλύθηκε το 1873. Ο Μάρξ ήταν το κυριώτερο στέλεχος της Πρώτης Διεθνούς. Αυτός έγραψε το καταστατικό της, σύνταξε με τον Έγκελς το πρώτο Μανιφέστο της καθώς και πολλές προκηρύξεις της. Ο Μάρξ καλύτερα από κάθε άλλον κατάλαβε τη σημασία της διεθνικής ταύτης οργάνωσης και προσπάθησε να την απαλλάξει από κάθε ουτοπιστική αυταπάτη και να την κάνει σύνδεσμο των εργατών όλου του κόσμου και όργανο πάλης κατά των κεφαλαιοκρατών. Γι' αυτό πολέμησε τις ουτοπιστικές θεωρίες των προμαρξικών σοσιαλιστών και βάλθηκε να συστηματοποιήσει τη θεωρία του επιστημονικού. Ίσαμε τα 1870 τα πράγματα πήγαιναν καλά, αλλά ο

γαλλογερμανικός πόλεμος και η πτώση της Κομμούνας του Παρισιού (1871) δημιούργησε όξεια κρίση μέσα στη Διεθνή με πρωταγωνιστές τους όπαδούς του Μπακούνιν, που πήραν έχθρική στάση όχι μόνο έναντι στο Μάρξ και Έγκελς αλλά και στον έπιστημονικό σοσιαλισμό. Ο αναρχισμός του Μπακούνιν βρήκε τότε έδαφος ν' αναπτυχθῆ στις λατινικές κυρίως χώρες και έτσι οι αναρχικοί μαζί με τους όπαδούς του ούτοπικού και μικροαστικού σοσιαλισμού κήρυξαν άνοιχτό πόλεμο κατά των μαρξιστών κομμουνιστών. Αποτέλεσμα της κρίσης αυτής ήταν νά διαλυθῆ ἡ Διεθνή. Τυπικά βέβαια υπῆρχε, γιατί ο Μάρξ ύστερα από τὸ Συνέδριο που έγινε στη Χάγη (1872) τὰ κατάφερε νά μεταφερθῆ τὸ Γενικό Συμβούλιό της στη Νέα Υόρκη. Όστόσο όμως στην Εὐρώπη έπαψε νά γίνεται λόγος για τῆ Διεθνή γιατί δέν ήταν εὐνοϊκές οι άντικειμενικές και οι ύποκειμενικές συνθήκες για τὴν περαιτέρω δράση της. Ο ιστορικός της ρόλος σταμάτησε Ισαμεδῶ, γι' αυτό και διαλύθηκε μετά ένα χρόνο «παραχωρώντας τὴ θέση της σὲ μιὰ εποχὴ ασύγκριτα μεγαλύτερης ανάπτυξης του εργατικού κινήματος σ' όλες τις χώρες του κόσμου, στην εποχὴ Ισα-Ισα τῆς ανάπτυξῆς του σὲ πλάτος, τῆς γέννησης τῶν σοσιαλιστικῶν, μαζικῶν, εργατικῶν κομμάτων μέσα στὰ πλαίσια του κάθε ἔθνικου Κράτους» (Λένιν).

Δουλοπάροικοι. Έτσι λέγονταν στὸ Μεσαίωνα οἱ άγρότες που ήταν δεμένοι στὰ μεγάλα άγροκτήματα (τσιφλίκια) και ήταν ύπόδουλοι στον άρχοντα φεουδάρχη (τσιφλικά). Στὴ γλῶσσα μας οἱ δουλοπάροικοι λέγονταν κολλιγάδες.

Δοῦλος. Στὴν άρχαία εποχὴ δοῦλοι λέγονταν οἱ σκλάβοι που δέν είχαν πολιτικά και άλλα δικαιώματα και αγοράζονταν και πουλιόνταν ὅπως και τὰ ζῶα. Χαρακτηριστικά τους παρομοίαζαν με άεργαλεῖα που είχαν μιλιά». Όλη σχεδόν ἡ παραγωγή γίνονταν από τους δούλους. Στὰ χρόνια τῆς παρακμῆς έγιναν πολλές έξεγέρσεις επαναστάσεις τῶν δούλων στην Ελλάδα, Ρώμη και άλλου αλλά χωρίς θετικό αποτέλεσμα.

Έπανάσταση του Ιούλη 1830. Άπ' άφορμή τὰ άντι-

λαϊκά - αντιδραστικά διατάγματα του Κάρολου του 10ου στο Παρίσι σημειώθηκε μια μεγάλη εξέγερση. Τα διατάγματα αυτά που δημοσιεύθηκαν στις 26 Ιούλη 1830 περιόριζαν τις ελευθερίες του τύπου και το εκλογικό δικαίωμα. Η εξέγερση πήρε χαρακτηριστικά επαναστατικά και ο Κάρολος διώχθηκε και στο θρόνο ανέβηκε ο Λουδοβίκος - Φίλιππος — ο «πολίτης βασιλιάς» — που κι αυτός αργότερα, το Φλεβάρη 1848, ανατράπηκε από άλλη επανάσταση.

Επανάσταση του 1848 (Φλεβάρη) Είναι σημαντικός σταθμός στη νεώτερη ιστορία. Οι σχολικές ιστορίες και οι ιστορικοί γενικά της αστικής τάξης τον επαναστατικό σίφωνα του 1848 ή τον αγνοούν ή τον πλαστογραφούνε. Κι όμως τα γεγονότα του 1848 έχουν μεγάλη και εξαιρετική σημασία. Στη Γαλλία ήταν βασιλέας την εποχή αυτή ο Λουδοβίκος Φ. που λεγότανε αστός. Το τότε καθεστώς της Γαλλίας εκκλονιζόταν εξαιτίας των τριών μεγάλων κομμάτων που αντιπολιτεύονταν την κυβέρνηση του Λουδοβίκου. Δηλαδή από τους νομιμόφρονες (όπαδούς των Βουρβόνων), από τους βοναπαρτιστές (όπαδούς της δυναστείας του Ναπολέοντα) και τους δημοκρατικούς. Ο Λουδοβίκος προσπάθησε με την τρομοκρατία να κρατήσει το καθεστώς του. Γι' αυτό και περιόρισε τις ατομικές ελευθερίες για να χτυπήσει έτσι τις μικροαστικές μάζες και την εργασία. Η Επανάσταση ξέσπασε απ' άφορμη κάποιας οργανωμένης συγκέντρωσης για την 22 Φλεβάρη, που την απαγόρεψαν οι Άρχες. Τη συγκέντρωση αυτή (συμπόσιο) την είχαν οργανώσει εκείνοι που ζητούσαν εκλογικές μεταρρυθμίσεις. Επίσης άλλη σπουδαία άφορμη ήταν ο πυροβολισμός που έπεσε από το Βουλευτήριο των Καπουτσίνων στις 23 Φλεβάρη. Έτσι η εξέγερση ξέσπασε άγρια. Οι δρόμοι των Παρισίων εγέμισαν από επαναστάτες. Η εργασία σηκώθηκε σαν ένας άνθρωπος και χτύπησε τα πιστά στρατεύματα του βασιλιά Λουδοβίκου. Ύστερα από αίματηρό πάλαιμα το παλάτι έπεσε στα χέρια των εργατών και ο Λουδοβίκος τσάκασε στην Αγγλία. Τότε σχηματίστηκε προσωρινή Δημοκρατική Κυβέρνηση με πρόεδρο τον ποιητή **Λαμάρτινο**. Στη Κυβέρνηση αυτή πήραν μέρος και οι εργάτες μι

τὸν *Λουὶ Μπλάν* καὶ τὸν ἐργάτη - μηχανικὸ *Ἀλμπέρ*. Ἡ Ἐπαναστάσις αὐτὴ ἔκανε τὰ γειτονικὰ Κράτη νὰ τρομοκρατηθοῦν. Οἱ συντηρητικὲς τάξεις ἄρχισαν νὰ τρέμουν μπροστὰ στὸ φάσμα τοῦ ἐργατισμοῦ (κομμουνισμοῦ). Στὸ Βέλγιο καὶ στὶς ἄλλες χώρες ἄρχισε ἡ λευκὴ τρομοκρατία. Ὁ Μάρξ ποὺ βρισκόνταν στὸ Βέλγιο διατάχτηκε νὰ φύγῃ. Μὰ ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις τοῦ Παρισιοῦ τοῦ ἔστειλε (1 Μάρτη 1848) μέσο τοῦ ὑπουργοῦ Φερδινάνδου Φλοκὸν ἕνα γράμμα καὶ τὸν προσκαλοῦσε στὸ «ἐλεύθερο» ἔδαφος Γαλλίας.

Ἡ Ἐπαναστατικὴ Κυβέρνησις ἔκαμε καὶ μιὰ διακήρυξη ποὺ ἀνεγνώριζε τὸ καθολικὸ δικαίωμα τῆς ψήφου καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἐργασίας. Ὅσο ἡ «Δημοκρατία» δὲν ἔζησε. Ἡ ἀνομογένεια τῆς Κυβέρνησις ποὺ ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς συμμαχίας ἐργατῶν καὶ ἀστῶν δημοκρατικῶν ξέσπασε σὲ φαγομάρα. Ὁ *Λ. Μπλάν* ἀν καὶ ἐπεχείρησε νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ φιλεργατικὰ του σχέδια (ἔδρυση κρατικῶν πρᾶτηρίων, 10 ὥρες ἐργασία κλπ.) δὲν τὰ κατάφερε ν' ἀλλάξῃ τὴν κατάστασις, καὶ νὰ δώσῃ ψωμὶ στοὺς ἀνέργους. Ἡ ἀστικὴ τάξις ἐμπόδιζε καὶ σαμποτάριζε συστηματικὰ τὶς ἀριστερὲς ἐκδηλώσεις τοῦ κινήματος. Ὄταν μάλιστα ἐγιναν ἐκλογὲς ἢ μπουρζουαζία τὰ κατάφερε νὰ φέρῃ πλειοψηφία στὴν Ἐθνοσυνέλευσις. Τότε ἡ ἐργατιὰ ἐστασίασε (Ἰούνιος) καὶ θέλησε νὰ κηρύξῃ τὴν *Κόκκινη Δημοκρατία*, μὰ ὁ στρατηγὸς *Καβαινιάκ* ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες αἱματηρῆς πάλης κατόρθωσε νὰ πνίξῃ στὸ αἷμα τὴν ἐργατικὴν στάσις.

Ἡ Ἐπαναστάσις τοῦ Φλεβάρη εἶχε ἀντίχτυπο καὶ στὴ Γερμανία καὶ Αὐστρία. Ὁ ἀντίχτυπὸς τῆς ἦταν σοβαρότατος. Στὴ Βιέννη ὁ πολὺς *Μεττερνίχ*ος ἔπεσε. Στὸ Βερολίνο ὁ λαὸς (Ἐπαναστάσις Μαρτίου) ξεσηκώθηκε, ἔστησε ὁδοφράγματα στοὺς δρόμους καὶ ὑποχρέωσε τὸ βασιλιά νὰ διώξῃ τὴ φρουρά του καὶ νὰ ὑποσχεθῇ λαϊκὲς ἐλευθερίες. Οἱ ὑποσχέσεις αὐτὲς ὅμως δὲν ἐτηρήθηκαν. Ὁ βασιλιάς κατόρθωσε νὰ ἐπικρατήσῃ μὲ τὴ βία καὶ νὰ χτυπήσῃ καὶ νὰ πνίξῃ στὸ αἷμα τὴν Ἐπαναστάσις.

Ὅσο ὅμως γιὰ νὰ καθησυχάσῃ τὰ κινήματα ἔδωκε κάποιον *σύνταγμα*.

Κομμουνιστικὸ Μανιφέστο

Πρέπει να σημειώσουμε πως το επαναστατικό κίνημα της Γερμανίας ήταν αστικό. Ήταν το πρώτο αστικό κίνημα ενάντια στο φεουδαρχικό μοναρχικό καθεστώς. Κυρίως οι άστοι της Γερμανίας (μαζί τους έχοντας και τους εργάτες) ζητούσαν πολιτικές ελευθερίες. Τέτοιο ήταν το τέλος της Έπανάστασης στις δυο χώρες.

Γενικά μπορούμε να πούμε πως το 1848 ήταν μια επαναστατική μπόρα που αν και πέρασε άφηκε ωστόσο τα χνάρια της και δημιούργησε επαναστατικές παραδόσεις. Ο Μάοξ μελέτησε παρά πολύ το κίνημα αυτό και προπάντων την Έπανάσταση του Φλεβάρη της Γαλλίας. Κυρίως εξέτασε τις συνθήκες κάτω από τις οποίες κινήθηκαν οι εργάτες του Παρισιού. Το ίδιο έκανε αργότερα και για την Κομμούνα του Παρισιού.

Επίσης πρέπει να προσθέσουμε πως την εποχή εκείνη το Προλεταριάτο δεν είναι ακόμα πολιτικά ώριμο ούτε οργανωμένο και συγκεντρωμένο. Ωστόσο όμως έδειξε ηρωισμό που έκανε την αστική τάξη να τρομάξει. Η μπουρζουαζία μόλις είδε το προλεταριάτο να προβάλλει δικές του διεκδικήσεις έδειξε δλη της την αντιδραστικότητα και το χτύπησε δηλαδή χτύπησε τους χθεσινούς συμμάχους της.

Ζασσούλις (Βέρα). Ρωσίδα σοσιαλίστρια (1859—1920).
 * Έγινε όνομαστή γιατί στις 5 του Φλεβάρη 1878 πυροβόλησε τον διευθυντή της αστυνομίας Τρεπόφ. Ύστερα έφυγε για την Έλβετία. Εκεί με τον Πλεχάνωφ, το Λεό Ντοίτς και τον "Αξελροντ" ίδρυσαν την πρώτη ρούσικη μαρξιστική ομάδα που χρησίμεψεν αργότερα σαν ο πρώτος πυρήνας για την ίδρυση του ρούσικου σοσιαλδημοκρατικού κόμματος.

***Ιερή Συμμαχία.** Είνε η «ιστορική» Συμμαχία (ένωση) του 1815 που έκαναν ο Τσάρος, ο αυτοκράτορας της Αυστρίας και ο βασιλέας της Πρωσίας. Η Συμμαχία αυτή έστρέφονταν ενάντια σε κάθε εξέργηση (έθνικη και κοινωνική) των λαών της Εύρώπης.

και εναντια στην Επανάσταση (Δημοκρατική—άστική). Όπως ως τὰ χθές ανεπίσημα ή «Κοινωνία τῶν Ἐθνῶν» και επίσημα ή καπιταλιστική Εὐρώπη και Ἀμερική ὀργάνωσαν στρατιωτική ἐπέμβαση ἐναντία στη Ρωσική Κομμουνιστική Επανάσταση (1917) ἔτσι και τότες ή Ἱερή Συμμαχία ως ὄργανο τῶν μοναρχικῶν φεουδαρχῶν καταδίωκε κάθε Ἐπαναστατική (άστική) δημοκρατική ἰδέα και ἔκαμε και στρατιωτικές ἐπεμβάσεις (κυρίως στην Ἰταλία και Ἰσπανία) γιὰ νὰ καταπνίξη τις ἐθνικές ἐπαναστάσεις τῶν λαῶν.

Ἡ Ἱερή Συμμαχία σαμποτάρισε και κατάτρεξε και τή δική μας Ἑλληνική Ἐθνική Ἐτανάσταση τοῦ 1821. Τίς ἀντιδραστικές και τρομοκρατικές της ἀποφάσεις τις δικαιολογοῦσε ως ἔργο τῆς... Θείας Πρόνοιας, γι' αὐτό και στα ἔγγραφα της δικαιολογοῦσε κάθε της ἐνέργεια στο ὄνομα... τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸν ὅποιον ἀντιπροσώπευαν οἱ αὐτοκράτορες !...

Καμπέ (Etienne Kabet). Γάλλος κομμουνιστής στην περίοδο τοῦ ὑτοπικοῦ κομμουνισμοῦ (1788—1856). Συγγραφέας τοῦ περίφημου ρωμάντζου: «Τὸ τοξίδι στην Ἰκαρία».

Κοινότης (Commune). Στὴ φεουδαρχική ἐποχή ἐπικρατοῦσε ὁ ἀγροτισμός. Ἡ ἀγροτική κλειστή οἰκονομία. Ὑστερα ἀπὸ τὸν 10ο και 12ο αἰῶνα ἀρχίζουν νὰ σχηματίζονται οἱ κοινότητες. Μερικοὶ Ἕλληνες ἱστορικοὶ σῶνει και καλὰ θέλουν τὸ «κοινοτικό αὐτὸ σύστημα» νὰ τὸ παρουσιάσουν πὼς εἶνε ἑλληνικῆς καταγωγῆς! / Τὸ θεωροῦν μάλιστα «λείψανον τῆς ἐλευθερίας και αὐτοδιοικήσεως τῶν ἀρχαίων ἑλληνικῶν πόλεων». (Παπαρηγόπουλος): Τὰ τέτοια ἱστορικά δόγματα εἶνε φλυαρίες. **Τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά κοινὰ διαφέρουν πολὺ ἀπὸ τις μεσαιωνικές κοινότητες.** (Κοίτα περισσότερες πληροφορίες Κορδάτου: Νεοελληνική Πολιτική Ἱστορία (Α) 14 ὑπόσημ.). Κοινότητες στὴ μεσαιωνική ἐποχή λεγότανε οἱ ανεξάρτητες «πόλεις» ποὺ σχηματίστηκαν ή ὕστερα ἀπὸ ἐνοπλές ἐξεγέρσεις ἐναντία στοὺς φεουδάρχες κλπ.

ἡ ὑστερα ἀπὸ ὀλίκῳ ἐξαγορασμῷ τῆς αὐτοδιοίκησός τους, ποὺ κά-
νανε οἱ κάτοικοι τῶν «πόλεων» τῆς Γαλλίας, Ἰταλίας κλπ. Τὸ
κοινοτικὸ σύστημα ἀρχίζει στὴ Γαλλία ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ 13ου
αἰῶνα. Στὴ Φλάντρα κυρίως ἀνεπτύχθηκε πολὺ στὸν 14ο καὶ 15ο
αἰῶνα καθὼς καὶ στὴν Ἀγγλία. Στὴν Ἰταλία ἐπίσης (Δημοκρατού-
μενες μεγάλες πολιτείες τῆς Βόρειας Ἰταλίας). Στὴ Γερμανία
εἶνε γνωστὴ ἡ Χάνς (ἡ περίφημη Ὁμοσπονδία τῶν Κοινοτή-
των). Στὶς Κοινότητες αὐτὲς (ποὺ δὲν ἔχουνε καμμία σχέση με-
τὶς σημερινές) βρίσκομε τὰ πρῶτα σπέρματα τοῦ ἀστισμοῦ. Γιὰ
νὰ μποῦμε λοιπὸν στὸ ἱστορικὸ νόημα τῆς καταγωγῆς καὶ ἐξέλι-
ξῆς τους πρέπει νὰ καταλάβομε καλὰ πῶς ἐξαιτίας τῆς ἀλλαγῆς
τῶν ἐθνικοοικονομικῶν σχέσεων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὁ στενὸς ἀ-
γροτισμὸς (φεουδαρχικὸς) ἀρχισε νὰ χαλαρῶνεται καὶ νὰ διαλύε-
ται. Γι' αὐτὸ ἀρχισαν νὰ σχηματίζονται οἱ διάφορες πόλεις (κοι-
νότητες), ποὺ σιγὰ σιγὰ πῆραν μιὰν ἐξαιρετικὴ ἐξέλιξη καὶ
ἀνάπτυξη.

Κολοκόλ. Ρωσικὴ λέξη ποὺ σημαίνει **Καμπάνα**. Ἦταν τὸ
ὄνομα μιᾶς ρούσικης δημοκρατικῆς ἐφημερίδας ποὺ ἐδύαινε στὸ
Λονδίνο στὰ χρόνια 1857 ὡς τὰ 1869 ἀπὸ τὸν περίφημο ρῶσο
δημοσιολόγο Ἀλέξανδρο Χέρτζεν.

Κομμούνα Παρισίων. Ἡ πρώτη προλεταριακὴ Ἐπανάστα-
ση (18 Μάρτη—28 Μάη 1871). Δὲν κρατήθηκε ὁμως καὶ πνίγηκε
στὸ αἷμα. Τὰ διδάγματα τῆς Κομμούνας ὥστόσο παραμένουν
διδαχτικά.

Κομμουνισμός. Ὅπως καὶ ὁ ὄρος σοσιαλισμὸς ἔτσι καὶ ἡ
λέξη κομμουνισμὸς εἶναι νεολογισμὸς καὶ παράγεται ἀπὸ τὸ λα-
τινικὸ *com*, *cum*=μετὰ, ὁμοῦ, καὶ *munis*=ἀπὸ τῆ ρίζα *mei*=
ἀλλάττειν, ἀμείβεσθαι. *Munus* στὰ λατινικὰ σημαίνει ἀνταλλα-
χτικὸ ἀντικείμενο (καὶ τὸ ἑλληνικὸ μοῖτος=ἀμοιβή, ἀντιδωρεά).
Ἡ λέξη *communis* λοιπὸν σημαίνει κοινός, τὸ κοινόν.

Δασσάλε (Φερδινάνδος). Γεννήθηκε στὸ Μπρεσλάου τὸ 1825
καὶ πέθανε στὴ Γενέβη 1864. Σπουδαῖος γερμανὸς ἐργατικὸς ἡγέ-

της. Ήταν ρήτορας όνομαστός και έγραψε και φιλοσοφικές και νομικές μελέτες: "Αν και έλεγε πώς ήταν μαρξιστής και μαθητής του Μάρξ, ώστόσο στο βάθος ήταν ένας λαϊκός ήγέτης, ένας μεταρρυθμιστής σοσιαλιστής. Για μιá περίοδο άπόχτησε μεγάλη έπιρροή στην έργατική τάξη τής Γερμανίας. Ίδρυσε τή «Γενική Ένωση τών Έργατών τής Γερμανίας». Ο Μάρξ άπ' άφερμή του προγράμματος του Γκότα, πού ήταν έργο του Λασσάλε, έγραψε τήν περίφημη κριτική του τή γνωστή με τόν τίτλο: Ή κριτική του Προγράμματος του Γκότα.

Λεδγυ-Ρολλέν (Ledgu-Rollin). Γάλλος πολιτικός (1807-1874). Ένας άπό τούς άρχηγούς του τότε ριζοσπαστικού Κόμματος.

Λίγκα (=Ligue). Λατινική λέξη· ή πρώτη της σημασία είναι σύμμαχία βασιλέων για άμυντικούς σκοπούς ή και έπιθετικούς. Ύστερα σήμαινε τήν ένωση, όμοσπονδία, σύνδεσμο κλπ. για πολιτικούς, κοινωνικούς ή και θρησκευτικούς σκοπούς.

Μάουερ Γερμανός πολιτικός και ιστορικός (1790-1872). Έχει γράψει σπουδαίες έργασίες. Έπίσης άξιοσημείωτες είνε μελέτες του για τó γερμανικό κοινοτισμό.

Μέιτερνιχ. Όνομαστός άυστριακός διπλωμάτης (1743-1859). Αντιδραστικός και ή ψυχή τής Έρās Συμμαχίας. Έπεσε στο 1848 και έφυγε στο Λονδίνο.

Μόργκαν (Lewis). Άμερικανός σπουδαίος έθνογράφος (1818-1881). Όνομαστός κυρίως για τις έργασίες του επάνω στο βίο τών άγρίων. Άνεξάρτητα άπό τó Μάρξ και Έγκελς κατέληξε κι αϊτός στα ίδια συμπεράσματα αναφορικά με τó ρόλο τών παραγωγικών δυνάμεων στην ιστορική εξέλιξη τών πρωτόγονων λαών.

Μπαμπέφ (Babeuf Francois). Είχε και τó ψευδώνυμο Γράκχορς. Γάλλος έπαναστάτης. Έζησε άπό τά 1760 ως τά 1797. Είχε κομμουνιστικές αντιλήψεις. Όργάνωσε μιá σοβαρή και μυστική συνωμοτική όργάνωση άπό 2 χιλ. μέλη, τήν Έταίριαν τών Ίσων (1795), κι έβγαλε και περιοδικό με τόν τίτλο «Τó Βήμα του Λαού».

Ἡ ἑταιρεία αὐτὴ μὲ τὴ συνεργασία τῶν Ὀ ρ ε ι ν ῶ ν σχεδιάζει μιά Κομμουνιστικὴ Ἐπανάσταση. Πρὶν ὅμως ξεσπάσει τὸ κίνημα προδόθηκε καὶ ὁ Μπαμπέφ καταδικάστηκε σὲ θάνατο καὶ στὶς 26 τοῦ Μάη 1797 μαζὺ μὲ τὸ συνεργάτη του Darthé πέρασαν ἀπὸ τὴν γκιλοτίνη.

Μπακούνιν (Michel Bakounine). Ρῶσος ἀναρχικὸς ἐπαναστάτης. Στὴν ἀρχὴ εἶχε στενὲς σχέσεις μὲ τὸν Μάρξ. Ὑστερα ὅμως τὰ χάλασε καὶ καταπολέμησε τὴν Π ρ ῶ τ η Δ ι ε θ ν ῆ καθὼς καὶ τὸ Μάρξ. Ἐξῆσε ἀπὸ τὰ 1814 ὡς τὰ 1876. Θεωρεῖται ὁ πατέρας τοῦ ἀναρχισμοῦ.

Μπαρμπέ (Armand Barbès). Ἐπαναστάτης καὶ συνωμότης (1809-1870). Μαζὺ μὲ τὸν Μπλανκὶ διηύθυνε τὴν Ἐ τ α ι ρ ε ί α τ ῶ ν Ἐ π ο χ ῶ ν. Εἶταν δημοκράτης καὶ ἰδεαλιστής.

Μπλάν (Blanc Louis). Ἱστορικὸς καὶ πολιτικὸς (1811-1882). Ἦταν ἓνας «μεταρρυθμιστής» σοσιαλιστής καὶ ὄχι κομμουνιστής. Ἐγγραψε καὶ μιά μπροσούρα, ποὺ τότε ἔκανε κρότο μὲ τὸν τίτλοι « Ἡ ὀ ρ γ ά ν ω σ η τ ῆ ς Ἐ ρ γ α σ ί α ς » (1839). Πῆρε μέρος στὴν Π ρ ο σ ω ρ ι ν ῆ Κ υ β έ ρ ν η σ η (Φλεβάρης — Ἰούνιος 1848). Ἄν καὶ στὴ μπροσούρα του ἔκανε ὡς ἓνα σημεῖο σωσιῆ κριτικὴ τῆς καπιταλιστικῆς ἀναρχίας στὴν ὀργάνωση τῆς παραγωγῆς, στὴν πρώτη περίοδο τῆς δράσης του στάθηκε ὑπερασπιστὴς τῶν ἐργατικῶν δικαίων, ἀργότερα ἀ λ λ α ξ ο π ί σ τ η σ ε (1870) καὶ πολέμησε μαζὶ μὲ τοὺς Βερσαγιέζους τὴν Κ ο μ μ ο ὄ ν α τ ο ὦ Πα ρ ι σ ι ο ὦ (1871).

Νέα Ἀγγλία. Εἶνε τὸ ὄνομα μιᾶς ὁμάδας, μὲ ἀρχηγὸ τὸ Δισραέλη (ὕστερα κόμητα Βήκονσφηλτ) ποὺ ἀπέβλεπε νὰ ἐκφρουδαλίση τὴ βιομηχανία. Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ οἱ ἰδέες τοῦ Καρλάιλ εἶχαν πέραση (1839-1854). Ὁ Δισραέλη τὰ κατάφερε νὰ δημιουργήσῃ μιά ὁμάδα ἀπὸ ρωμαντικοὺς ἀριστοκράτες μὲ σκοπὸ νὰ ξαναγυρίσῃ ἡ Ἀγγλία στὴν παλιὰ κατάσταση. Ἡ ὁμάδα αὐτὴ ὠνομάστηκε Ν έ α Ἀ γ γ λ ί α. Χωρὶς νὰ καταργηθῇ ἡ βιομηχανία, ὁ πάτρωνας (ἐργοστασιάρχης) γιὰ νὰ σταματήσῃ τὸ κοινωνικὸ

κακό (πείνα, ανεργία κλπ.) έπρεπε να κάνει αγαθοεργίες για τους εργάτες του (σπίτια, λουτρά, πάρκα κλπ.)

Έννοείται πως τὰ σχέδια τῆς «Νέας Ἀγγλίας» εἰμειναν ὄνειρα.

Όουεν Ρόμπ (Owen). Όνομαστός άγγλος ουτοπιστής σοσιαλιστής. Μαζύ με τὸ Φουριέ και τὸ Σαιν Σιμόν εἶνε οἱ μεγαλύτεροι πρόδρομοὶ τοῦ σοσιαλισμοῦ. Ὁ Ροβέρτος Όουεν ἦταν μεγάλος εργοστασιάρχης και αφιέρωσε τὴ ζωὴ του και τὴν περιουσία του σὲ πειράματα για τὴν ἴδρυση ἑνὸς συνεργατικοῦ συστήματος. Ἦταν φίλος τῆς εργατιᾶς. Ἐσυμπάθησε τὸν άγώνα τους. Ἐπόνεσε για τὴ δυστυχία τους και βάλθηκε να ανακαλύψη τὸ κοινωνικὸ σύστημα ποῦ θὰ ἔφερνε τέλος στὴν κοινωνικὴ άθλιότητα και δυστυχία. Τὰ πειράματά του απέτυχαν και πέθανε παραγκωνισμένος και φτωχός. Ὡστόσο δμως στὴν ἱστορία τοῦ σοσιαλισμοῦ παίρνει μιὰ μεγάλη θέση. Τὸ χαρακτηριστικότερο τῆς ἐμπειρικῆς και θεωρητικῆς προσπάθειας εἶνε ὅτι βάλθηκε ν' ἀποδείξη πως ὁ χαρακτήρας τοῦ ανθρώπου εἶνε μεταβλητός και ἀλλάζει μαζύ με τὸ περιβάλλο.

Όυτοπία. Νεολογισμός φτιαγμένος ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ λέξη οὐ-τόπος, δηλαδὴ χώρα ποῦ δὲ βρίσκεται πάνω στὴ γῆς, φανταστική. Ὁ Θωμάς Μόρους ἔτσι νομάτισε τὸ φανταστικὸ νησί ποῦ, πάνω σ' αὐτὸ ἔστησε τὸ κομμουνιστικὸ Κράτος.

Πατρίκιος. Οἱ πατρίκιοι ἦταν προνομιούχα τάξη στὴ Ρωμαϊκὴ αὐτοκρατορία. Ἦταν σὰ να ποῦμε τὰ τζάκια τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Σ' αὐτοὺς ἀνήκαν δικαιοματικὰ τὰ δημόσια αξιώματα και οἱ δημόσιες γαίες: Μὲ μιὰ λέξη ἦταν ἡ κληρονομικὴ ἀριστοκρατία τῆς Ρώμης.

Πληβείος. Οἱ πληβεῖοι ἀποτελοῦσαν στὴ Ρωμαϊκὴ ἐποχὴ τὸ λαό, τὰ λαϊκὰ στρώματα. Ἦταν ὁ «δῆμος» τῆς Ρώμης. Πολλὲς φορές ὅπως και στίς ἀρχαῖες Ἀθῆνες, Κόρινθο, Σπάρτη

κλπ. οί πληθεῖοι ἐπαναστάτησαν ἐνάντια στοὺς Πατρικίους, ζητώντας κυρίως οἰκονομικὰ ἀνταλλάγματα. Ἡ πάλη ἀνάμεσα Πατρικίων καὶ Πληθειῶν, ἐπίσης καὶ Ἀριστοκρατῶν καὶ Δήμου (στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἐποχὴ) ἦταν μιὰ πάλη τάξεων μὲ ἀφετηρία τὸ μοίρασμα τῆς παραγωγῆς ποὺ ἔβγαине ἀπὸ τὴν ἐργασία τῶν δούλων.

Προλετάριος. λέξη λατινικὴ ἀπὸ τὸ proles=γόνοσ, παιδιὰ. Σημαίνει τὸν ἐργάτη ποὺ δὲν ἔχει τίποτ' ἄλλο (δηλαδὴ ἰδιοκτησία κλπ.) παρὰ μονάχα τὰ δυὸ του χέρια καὶ ποὺ ζεῖ δουλεύοντας στὸ ἐργοστάσιο ἢ σὲ ἐπιχειρήσεις τοῦ κεφαλαιοκράτη, προσφέροντας ἔτσι τὴν ἐργασία του (ἢ πιδὲ ἐπιστημονικά: τὴ δύναμη τῆς ἐργασίας του) στὸν κεφαλαιοκράτη ἀντὶ ὠρισμένου μεροκάματου. Ὁ προλετάριος (ἐργάτης) εἶνε φαινόμενο τῶν νεωτέρων χρόνων, δηλαδὴ εἶνε σύγχρονο φαινόμενο τῆς καπιταλιστικῆς παραγωγῆς. Ὁ προλετάριος τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς σὲ πολὺ λίγα σημεῖα μοιάζει μὲ τὸ νεώτερο προλετάριο. Ὁ προλετάριος τῆς ρωμαϊκῆς ἐποχῆς βρισκόνταν ἔξω ἀπὸ τὴν παραγωγή. Ἦταν ἓνα κοινωνικὸ παράσιτο, καὶ ζοῦσε κι αὐτὸς ἀπὸ τὴν παραγωγικὴ ἐργασία τῶν δούλων. Ὁ σημερινὸς προλετάριος μὲ τὴν ἐργασία του (ἐργατικὴ του δύναμη) δημιουργεῖ τὴν ὑπεραξία ἐπάνω στὴν ὁποία εἶνε ὀργανωμένο τὸ σύγχρονο κεφαλαιοκρατικὸ καθεστῶσ.

Προυντόν. Γάλλοσ ἀναρχικὸσ σοσιαλιστῆσ (1809—1865). Ἐγινε ξακουστὸσ μὲ τὴ φράση ποὺ ἔγραψε: Ἡ ἰδιοκτησία εἶνε κλοπή. Διανοούμενοσ ὄχι κοινὸσ. Ὡστόσο ὁμως δὲ στάθηκε ἐπάνω σὲ σταθερὸ ἔδαφοσ. Στὸ βιβλίοσ εἶχε ἀνρχικὲσ ἀντιλήψεις. Στὸ περίφημο βιβλίο τοῦ Προυντόν: «Ἡ φιλοσοφία τῆς ἀθλιότητασ» ἀπάντησε μὲ τσουχτερὴ κριτικὴ δεινότητα ὁ Μάρξ στὸ ἐπίσης γνωστὸ βιβλίο μὲ τὸν τίτλο: «Ἡ ἀθλιότητα τῆς φιλοσοφίασ». Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ σημειώσομε γιὰ τὸν Προυντόν εἶνε τοῦτο: Ὅτι ἔκαμε ἀλύπητη κριτικὴ τῆς ἰδιοκτησίασ καὶ τοῦ Κράτουσ.

Σαιν-Σιμόν (1760—1825). Ένας από τους μεγάλους προδρόμους του κομμουνισμού. Μαζύ με τον Όουεν και το Φουριέ αποτελεί τή μεγάλη πλειάδα του ούτοπικού σοσιαλισμού. Αφιέρωσε τή ζωή του και τήν περιουσία του σέ μελέτες για τήν αναδιοργάνωση τής κοινωνίας. Παρ' όλο τò μεγάλο του πνεύμα δέν κατώρθωσε νά σταθῆ ἐπάνω σέ σταθερό ἔδαφος. Τά ἔργα του διαπνέονται ἀπό μιὰ αισθηματική ἀγάπη για τους δυστυχισμένους και τους ἀπόκληρους. Ἐπεδίωξε κυρίως με τò βιβλίο του *Ὁ Νέος Χριστιανισμός* (1825) νά φέρη τήν κοινωνία σέ μιὰ γενική ἰσότητα και ἀγάπη με τή διάδοση τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. Με ἄλλα λόγια ἦταν ἕνας οὔτοπιστής, πού ἔνωσε ὁμως ὡς ἕνα σημεῖο τήν ἱστορική εξέλιξη καθῶς και τò ρόλο τής τεχνικής.

Σισμόνδι. Οἰκονομολόγος και πολιτικός ἀπό τή Γενεύη (1773·1842). Στίς ἰδέες του ἀντιπροσώπευε τò μικραστικό σοσιαλισμό τής ἐποχῆς του.

Σοσιαλισμός. Ἄν θέλαμε ν' υποδώσουμε στή γλῶσσα μας τὸν ὄρο αὐτόν πού εἶνε πολιτογραφημένος σ' ὄλες τίς γλῶσσες θά λέγαμε : κοινωτισμός, κοινωνισμός ἢ κοινοκτημονισμός. Στήν ἀρχαία ὁμως ἑλληνική ἐποχή δέν ὑπῆρχε κανένας παρόμοιος ὄρος ὅταν μιλούσανε για κοινοκτημοσύνη λέγανε : «κοινὰ τὰ φίλων» ἢ μεταχειριζόντανε τίς λέξεις, κοινόν, κοινή, κοινή κλπ. Ἡ λέξη λοιπὸν σοσιαλισμός φτιάχτηκε στή νεώτερη ἐποχή. Λένε πολλοί πῶς ὁ Ἄγγλος οὔτοπιστής σοσιαλιστής *R. Owen* στά 1841 στή μελέτη του : *Τί εἶναι σοσιαλισμός ; (What is Socialism ?)* τή μεταχειρίστηκε πρῶτος. Ἡ γνώμη αὐτὴ δέν εἶνε σωστή. Πολὸ πρὶν τήν μεταχειριστήκανε κι ἄλλοι. Ὁ *M. C. Grünberg* μᾶς πληροφορεῖ πῶς κάποιος Ἰταλὸς συγγραφέας *Ἰάκωβος Τζουλιάνι* ἀπὸ τὸ 1803 τή χρησιμοποιεῖ, χωρὶς ὁμως και νά τήν καθιερώση, γιατί δέν ἦταν συγγραφέας με ὄνομα και κῦρος. Πιὸ σιυστὸ εἶνε πῶς τὸν ὄρο σοσιαλισμός τὸν ἐπέβαλε ὁ *P. Leroux*, πού κατὰ τὸ 1832 τὸ ἄρθρο του : «Discours sur la situation actuelle de l'esprit humain» πού δημοσιεύθηκε στὸ «Ἐγκυκλοπαιδικὸ Περιοδικό», για πρώτη φορά τὸν χρησιμο-

ποιεί και πιο ύστερα ο ίδιος στο ίδιο περιοδικό (1834) σε άλλο του άρθρο: «περί ατομισμού και σοσιαλισμού» μεταχειρίζεται το νεολογισμό σοσιαλισμός σαν αντίθετη έννοια του δρου ατομισμού. Επίσης και ο *Reybaud* στα 1835 μεταχειρίστηκε τον δρο αυτόν, ενώ από τα 1831 στο γαλλικό περιοδικό «Σπορεύς» βρίσκεται ο νεολογισμός αυτός, που θα πή πως και άλλοι από πριν τότε μεταχειρίζονταν. Ετυμολογικά η λέξη σοσιαλισμός παράγεται από το *socius* = οπαδός, φίλος κλπ.

Συντεχνία. Στο Μεσαίωνα ή βιομηχανική παραγωγή άνηκε στις συντεχνίες, που ήταν οργανώσεις αναγνωρισμένες με ειδικά προνόμια, από ειδικούς τεχνίτες.

Δηλαδή για να εξασκήση κανένας το επάγγελμά του έπρεπε να περάση από μια επαγγελματική **ίεραρχία**.

Στην αρχή ήταν μαθητευόμενος, ύστερα γινόταν κάλφας (τεχνίτης) και τελευταία μάστορας (άφεντικό, προϊστάμενος). Γιαυτό, δεν μπορεί κανείς ούτε να εξασκήση ελεύθερα το επάγγελμά του, έξω δηλαδή από τους δρους της συντεχνίας, ούτε ν' αλλάξη επάγγελμα. Οι **μαστοροί** έπαιρναν ειδικά προνόμια και έπαιζαν το ρόλο που έπαιζαν επάνω στη γής οι τσιφλικάδες.

Η Γαλλική Έπανάσταση κυρίως, στο 1791, διάλυσε το σύστημα των συντεχνιών και διακήρυξε την **ελευθερία της εργασίας**.

Trade - Unions (Γραίντ-γιούιον). Έτσι λέγονται τα άγγλικά εργατικά σωματεία (συνδικάτα). Πρωτάρχισαν να δημιουργούνται τέτοιες ενώσεις στην Άγγλία από το 1825. Σήμερα δλοι οί Άγγλοι εργάτες είνε οργανωμένοι στα επαγγελματικά αυτά σωματεία που δυστυχώς έχουν πολύ συντηρητικές αντιλήψεις και στη διοίκηση τους επικρατεί ο εργατοπατερισμός που πολλές φορές προδίνει τα συμφέροντα του άγγλικού προλεταριάτου.

Φεουδαρχία: Από το **φέουδο** = τιμάρια = τσιφλίκι. Δηλαδή φέουδο ήταν ένα μεγάλο κομμάτι γής που το έπαιρναν οί

εὐγενεῖς (=ἐκεῖνοι πού κατάγονται ἀπὸ μεγάλη γενιά, ἀπὸ τζάκι, σόϊ) ἀπὸ τὸ βασιλέα ἢ τὸν αὐτοκράτορα γιὰ τὶς ὑπηρεσίες πού ἐπρόσφεραν σ' αὐτόν. Τὸ κομμάτι αὐτὸ τῆς γῆς, τὸ μεγάλο χτήμα (φέουδο), τὸ καλλιεργοῦσαν οἱ δουλοπάροικοι (κολλίγοι). Στὸ Μεσαίωνα στὸ περισσότερο μέρος τῆς Εὐρώπης ἐπικρατοῦσε τὸ φεουδαρχικὸ πολιτικὸ καὶ κοινωνικὸ σύστημα, δηλαδή τὸ σύστημα πού ἀναφέραμε παραπάνω καὶ πού ἀπὸ πολιτικὴ ἀποψη δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο παρὰ μιὰ ἱεραρχικὴ ὀργάνωση τῆς κοινωνίας.

Φιλισταῖος. Ἐδῶ δὲ σημαίνει τὸν κάτοικο τῆς Παλαιστίνης στὴν ἐποχὴ τοῦ Μωϋσῆ καὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἀλλὰ τὸν ἄνθρωπο τὸ στενοκέφαλο, τὸν κουφιοκεφαλάκη, τὸ γεμάτο προλήψεις, τὸν ἔγωπαθῆ κλπ.

Φόξερμπαχ (Louis). Ἐζησε ἀπὸ τὰ 1804-1872. Γερμανὸς φιλόσοφος. Συγγραφέας ἐνὸς βιβλίου πού τὸν ἔκανε γνωστό: Ἡ οὐσία τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἦταν μαθητὴς τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Hegel καὶ ἀνήκε στὴν ἀριστερὴ ἔγκελιανή μερίδα. Μὰ δὲν ἔμεινε στὰ στενὰ ὅρια τοῦ ἰδεαλισμοῦ, προχώρησε ἀκόμα περισσότερο καὶ ἐπλησίασε πολὺ στὸ διαλεκτικὸ ὕλισμό. Γι' αὐτὸ κριτικῶς ἀρνήθηκε τὰ θρησκευτικὰ καὶ παπαδίστικα χριστιανικὰ δόγματα μὲ ἀσυνήθιστη πολεμικὴ. «Τὸ μυστήριον τῆς θεολογίας, ἔγραφε, εἶνε ἡ ἀνθρωπολογία». Ὡστόσο ὅμως ὁ ὕλισμός τοῦ Φόξερμπαχ δὲν ἔφτασε στὶς τελευταῖες του συνέπειες, καὶ δὲν κατέβηκε ὀλότελα ἀπὸ τὰ σύννεφα τοῦ ἀφηρημένου ἰδεαλισμοῦ. Μὰ τὸ ἔκανε πιὸ ὕστερα μόνον ὁ Μάρξ μὲ τὸ διαλεκτικὸ ὕλισμό του. Ὁ Ἐγκελς ἔγραψε καὶ ἰδιώτερο βιβλίο γιὰ τὸ Φόξερμπαχ. Εἶνα: χαρακτηριστικὰ τὰ λόγια πού γράφει ὁ Ἐγκελς γιὰ τὸ Φόξερμπαχ «ἦταν ὕλιστῆς στὰ πόδια, μὰ ἰδεαλιστῆς στὸ κεφάλι». Πάντα ὅμως τὸ δῆμα πού ἔκαμε ὁ Φόξερμπαχ ἦταν σημαντικόν. Μέσα στοὺς νεοεγελιανούς εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ ἀριστερούς, τοὺς πιὸ ὀνομαστούς.

Φουριέ (Charles Fourier). Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους

γάλλους σοσιαλιστές της ούτοπιστικής περιόδου. Ήρθε από τα 1772 ως τα 1837. Το σύστημα της κοινωνικής αρμονίας που όνειρεύτηκε φυσικά δεν είναι παρά μιὰ άπλοϊκή και αίσθηματική φανταστική εφεύρεση. Όστόσο όμως ή κριτική που έκανε της καπιταλιστικής κοινωνίας δείχνει ένα ανώτερο πνεύμα. Είναι κι αυτός ένας από τους μεγάλους πρόδρομους του επιστημονικού σοσιαλισμού.

Χάηγκαιητ (Highgate). Προάστειο του Λονδίνου, που στο νεκροταφείο του θάφτηκε ο Μάρξ.

Χαρτισμός. Σπουδαίο εργατικό κίνημα στην Άγγλία (κατά διαστήματα) από το 1838 ως το 1848. Πολλές φορές το κίνημα αυτό πήρε επαναστατικό χαρακτήρα. Ονομάστηκε «χαρτισμός» από την Έλληνική λέξη χάρτης (μερικοί Έλληνες μεταφραστές το άγνοούν αυτό και γράφουν χαρτισμός) που στην εποχή εκείνη τόσο στην Γαλλία όσο και στην Άγγλία ήταν μιὰ συνηθισμένη λέξη με περιεχόμενο ευρύτερο, που εσήμαινε συνταγματικές πολιτικές ελευθερίες=το Σύνταγμα. Το σπουδαιότερο αίτημα των Χαρτιστών ήταν ή παροχή καθολικών πολιτικών δικαιωμάτων. Δηλαδή ζητούσαν το «Χάρτη του Λαού» (=πολιτικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις). Εξαιτίας της φτώχειας και της άθλιότητας που έμάστιζε τον εργατικό πληθυσμό, πιστεύθηκε πως ή διομηχανία και κυρίως οί μηχανές έφεραν κακό, ήταν ή αίτια του κακού, και ότι έπρεπε να ξαναγυρίσουν οί άνθρωποι στη γεωργία. Τίς τέτοιες αντιλήψεις τίς υποστήριζε ο Όξενρο, ένας από τους άρχηγούς του Χαρτισμού. Όστόσο παρ' όλες τίς ούτοπιστικές εκδηλώσεις του ο χαρτισμός είναι ένας σταθμός, ο πρώτος σταθμός στην Ιστορία του άγγλικού εργατικού κινήματος: Άρχηγός των Χαρτιστών ήταν ο Lowett, όπαδός του Όουεν. Γενικά μπορούμε να πούμε πως ο χαρτισμός ήταν ένα προοδευτικό (για την εποχή του) κίνημα χωρίς

ὅμως καθωρισμένες σοσιαλιστικές προγραμματικές κατευθύνσεις. Τους χαρτιστές τους ἀκολούθησαν καὶ πολλοὶ μικροαστοί. Δὲν ἦταν ἄρα ἓνα ταξικὸ κόμμα.

Χαξτιχάουζεν (Χαχthausen). Γερμανὸς ἱστορικὸς (1792—1866). Ἐγράψε μελέτες εἰδικές γιὰ τὸ ἀγροικὸ ζήτημα τῆς Περσίας καὶ Ρωσίας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΔΗΣ

ΝΕΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ
ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟΥ

(Άπό τὰ 1914 ὡς τὰ 1926) (*)

Ἀγγλία : Βγήκε νέα ἔκδοση, στὰ 1919, τυπώθηκε στὴ Γλασκώδη. Ἐκδ. τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Ἑργατικοῦ Κόμματος.

Ἀμερική : Βγήκε νέα ἔκδοση στὰ 1919, τυπώθηκε στὸ Σικάγο.

Ἀυστρία : Τρεῖς νέες ἐκδόσεις με εἰσαγωγὴ τοῦ Μάξ Ἀντλερ. Βιέννη 1919, 1921, 1921.

Βουλγαρία : Νέα ἔκδοση στὰ 1919 ἀπὸ τὴ Σοσιαλιστικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Σόφιας με πρόλογο τοῦ Γ. Μπακάλωφ.

Γαλλία : Βγήκε στὰ 1922 μετάφραση τῆς Λάουρας Λαφαργκ (διορθωμένη ἀπὸ τὸν Ἀμεδ. Ντινοά). Ἐκδ. Humanité. Paris. Δεύτερη μετάφραση ὀλίγοντα νέα ἀπὸ τὸ γερμανικὸ πρωτότυπο ἔγινε στὰ 1925 ἀπὸ τὸν Ἀμεδ. Ντινοά καὶ τυπώθηκε ἀπὸ τὴν Humanité. Paris 1925 καὶ νέα ἔκδοση στὰ 1930 με εἰσαγωγὴ τοῦ Ραζιανώφ.

Γερμανία : Ἐγίναν δεκαεπτὰ (17) νέες ἐκδόσεις ἢ ἀνατυπώ-

(*) Τίς πληροφορίες γιὰ τίς νέες ἐκδόσεις τοῦ Μανιφέστου τίς παίρνω ἀπὸ τὸ : Ἀρχεῖο Μάρξ—Ἐγκελς (περιοδικό τοῦ Ἰνστιτούτου Μάρξ-Ἐγκελς τῆς Μόσχας ποῦ τὸ διεύθυνε πρὶν ὁ D. Rjazanov) Τομ. I σελ. 524—527. Σημειῶνω μόνο πὼς τὸ «Ἰνστιτούτο Μάρξ Ἐγκελς» τῆς Μόσχας ἀγνοεῖ ὀλίγοντα καὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ Ἑλληνικὸ Ἑργατικὸ κίνημα, ἐνῶ δὲν ἀγνοεῖ τὴν Ἀλβανία π.χ. γι' αὐτὸ καὶ δὲν ἀναφέρει τὴν πρώτη ἑλληνικὴ μετάφραση τοῦ Μανιφέστου, ὅτε τὴν Κομμουνιστικὴ Ἐπιθεώρηση (1921—1925) κλπ.

σεις : 1) τρεις ανατυπώσεις με πρόλογο Κάουτσκη έγιναν στα 1917, 1918, 1920. 2) Μία ανατύπωση έγινε με πρόλογο του Μάξ Άντλερ (ή ίδια έκδοση της Βιέννης). Βερολίνο 1919. 3) Δύο εκδόσεις με προλόγους και σχόλια του Δρος Χέρμαν Ντούνκερ, Λειψία 1920, Βερολίνο 1923. 4) Ανατύπωση με εισαγωγή της Ρόζας Λούξεμπουργ. Βιέννη—Βερολίνο 1921. 5) Επίσης άλλες δέκα ανατυπώσεις αυτοτελείς ή αναδημοσιεύσεις μερικές σε διάφορα Άρχεια, Άνθολογίες κλπ.

Εσθονία : Βγήκε στα 1919 μετάφραση : Η. Pögelmann.

Ισπανία : Έκδοση της «Διεθνούς Βιβλιοθήκης» (Μαδρίτη 1923) από τη γαλλική μετάφραση της Λάουρας Λαφάργκ.

Ιταλία : Νέα (3 στή σειρά έκδοση) έκδοση στα 1914. Μιλάνο.

Έκδοση «Άβάντι».

Δεικονία : Βγήκε στη Ρίγα, 1919 με πρόλογους του Πλεχάνωφ και Κ. Κάουτσκη.

Νορβηγία : 1) Έκδοση νέα στα 1918 στη Χριστιανία, με πρόλογο του Κάουτσκη. 2) Άλλη έκδοση στα 1919 (Χριστιανία) με πρόλογο του Edv. Bull. 3) Και δεύτερη ανατύπωση (1921) της προλογισμένης έκδοσης Bull.

Ολλανδία : 1) Έκδοση με πρόλογο του Η. Gorter. Άμστερδαμ. Χρόνος έκδοσης (:) 2) Έκδοση με προλόγους του Κάουτσκη και Β. Βολ. Άμστερδαμ 1917.

Ουκρανία : Έκδοση στην Άμερική (Ohio) 1917. (με στοιχεία της ουκρανικής γλώσσας).

Ουγγαρία : 1) Έκδοση στα 1918 με πρόλογο του Μπέλα Κούν. 2) Έκδοση στα 1920 στη Μόσχα (ανατύπωση της πρώτης). 3) Έκδοση Βουδαπέστης (1919) με πρόλογο του Szabados 4) Ανατύπωση στα 1920 της ίδιας τελευταίας έκδοσης. 5) Ανατύπωση της ίδιας έκδοσης με πρόλογο του Μπέλα Κούν και θεωρημένη από τον Rjazanov. Βερολίνο 1923.

Πολωνία : Έκδοση Πετρούπολης. Βιβλ. Promien—1917.

Πορτογαλλία : Έκδοση στα 1924. Μετάφραση από τη γαλλική μετάφραση Λάουρας Λαφάργκ.

Σουηδία: Έκδοση στα 1919 με πρόλογο και μετάφραση του Högland Στοκχόλμη 1919.

Τσεχοσλοβακία: 1) Έκδοση Πράγας με πρόλογο του Καούτσκη. Χρόνος έκδοσης (:) 2) Νέα έκδοση Μόσχας 1918. 3) τρεις άλλες ανατυπώσεις.

Φιλανδία: Έκδοση στα 1919 με τον πρόλογο του Καούτσκη. Επίσης βγήκαν και δύο εκδόσεις στην Έσπεράντο. Ή μία στα 1924 στη Γερμανία και ή άλλη στο Λονδίνο από την Έργατική Λέσχη της Έσπεράντο επίσης στο 1924. Για τις νεώτερες εκδόσεις από το 1926 και δώθε δεν έχω πρόχειρες τις σχετικές πληροφορίες.